54 727/107 10
DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
IMPOSTURA COR-
TICIS PERUVIANI,

QUAM
DIVINO FAVENTE NUMINE
IN VIADRINA REGIA
GRATIOSO FACULTATIS MEDICAE
CONSENSU

SUB PRAESIDIO
DN. ANDREAE OTTOMARI
GOELICKE,

MED. DOCT. EJUSDEMq; PROFESSORIS PUBLICI
h. t. FACULTATIS SUAE DECANI
NEC NON

Physici Provincialis Regii
PROMOTORIS AC PRAECEPTORIS SUI AETATEM
DEVENERANDI

PRO LICENTIA

SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES, JURAQUE
ET PRIVILEGIA DOCTORALIA, MORE MAJORUM
LEGITIME ASSUMENDI

Die XVII. Octobris MDCC XXVII.
IN AUDITORIO MAJORI

Horis ante & pomeridianis
Publico Eruditorum Examine subjicit

JOH. CHRISTOPHORUS MÖLLER,

Fischb. Hirschbergensis, Silesius.

Francosurti cis Viadrum, Typis TOBLÆ Schwarz.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

OF THE

PHYSICAL SCIENCES

CHICAGO, ILL.

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

sinistrum sibi conceptum forment, dum nulum ferme incommodum, nulla calamitas in aerumnosa hac vita occurrere potest, ad quam leniendam non solatium quoddam ab hac arte sibi praestolentur; Quo interea scopo si excidisse se videant, artem ipsam criminantur, explodunt aliisque exhibendam propinant. Sunt praeterea vitia quaedam, quae, quo minus ab exercitio artis penitus separari possunt, eo tamen certius ejus contemptum promoverunt. Sermo autem mihi est de *Charletaneria* & *Machiavellismo*. Illam, circulatoriam nempe vanitatem quod attinet, non aequè hoc nomine intelligo crassam illam, ab omni naturali pudore & honestate alienam, quam agyrtæ & circumforanei, non sine summo divitiarum artis dedecore, in foro publico exercent, sed potius subtilem illam, quam ipsi quoque medici, qui secundum eminentiam *Rationales* vocari amant, suo in sinu foveant eidemque boni privati causa tacite patrocinantur. Neque vero hi, quod *charletaneriae* insimulantur, de injuria sibi illata justam conquerendi causam habent; Quia hujus suae fortunae ipsimet fabri sunt atque architecti. Dum enim hyperbolicis laudationibus remedia quaedam, alias

alias sua forte laude non defraudanda, prosequuntur, eaque insuper variis speciosis titulis *tingiturarum salutis, pulverum vitalium, balsamorum vitae, panacearum, remediorum herculeorum, polychrestorum* &c. insigniunt, quae tamen vel sperato effectu plerumq; excidunt, vel subinde alienum ac non raro exitialem post se relinquant: Proni iterum sunt homines ad judicandum, ad pompam tantum vel captandum vulgi applausum talia excogitata, vel, quod pejus, crumenis potius hominum emungendis, quam sanitati illorum restituendae esse aptiora. Longe vero turpius vitium est *Machiavellismus*, qui prohdolor in artem optimam, a qua tamen fraudulentas tales deceptiones omnium alienissimas esse oportebat, infelici fato irrepsit. Id equidem non dixerim, tanto vero minus probandum in me fuisseperim, omnes dolo malo peccare, qui *artes Machiavellisticas* exercent; Id enim ab omni honestate, fide ac probitate foret quam remotissimum: Quosdam tamen illorum reperiri, qui morbos dedita quasi opera pervertant atque corrumpant, ut perpetuos habeant mercenarios, extra omnem dubitationis aleam positum est. Exemplo nobis esse potest *cortex*

Peruvianus, de cujus damnosis effectibus, quos in curatione febrium post se relinquit, licet plerosque Practicorum hodie satis convictos esse, probe sciamus; Tantum tamen abest, ut usui ejus renunciatur, ut potius sesquipedalibus verbis hyperbolicae ejus laudes a permultis in hunc usque diem decantentur, dum a nonnullis remedium vere *polychrestum*, ab aliis *herculeum*, ab aliis plane *divinum* ac febrium omnium intermittentium *specificum* ac speciatim quartanarum *antidoton* vocari solet. An vero speciosa tali commendatione & encomiis, quibus tractatur, vere dignum exoticum hoc remedium, non indignum esse judicavimus, quod *specimine Inaugurali*, id quod honores Doctores mihi rite ambientem edendum est, uberius discuteretur, cum, qui civium servandorum curam in se suscipit, de publico non male mereri, sit censendus. Quem in finem devotis DEUM precibus sollicitamus, ut suam nobis gratiam ex alto largiatur, nosq; vitatis sedulo omnibus aviis ac deviis, in regiam veritatis viam ipsemet deducat!

De *impositura corticis Peruviani* verba facturi, solemniter statim protestamur, nos odioso titulo, quem dissertationi nostrae praefiximus, nemini injuriam esse illaturos. Novimus, quam hyperbolicis encomiis a per multis magni nominis medicis *famosus cortex* fuerit exornatus; In debellandis scil. omnis generis febribus reliquis cunctis *antifebrilibus* palmam praeripere; Esse remedium vere *herculeum*, omnium *intermittentium* *specificum* ac speciatim *quartanarum antidotum* &c. Quae omnia, si quis bona fide credat, sic sese habere, hancque ejus credulitatem insuper suffulciat praejudicium auctoritatis, talem, tanquam ab omni fraudulenta deceptione alienum, absolvere nulli dubitamus. Nec facile, ut credamus, induci nos patiemur, reperiri homines, qui dolo malo variisque dolosis rechneris aliis imposituri sint commendatione remedii. quod, ut in sequentibus probatum dabitur, multa hominum millia insuperabili clade adfecit. Ne tamen praesumpta ingenuitatis spe nobis ipsis imponi patiamur, non possumus sane in totum excusare omnes ac singulos, qui, non obstantibus pravis effectibus & eventibus, quos magno numero, nisi dedita opera coecutire velint, in praxi clinica observare possunt, nihiloscuius in remedii perniciosi usu pergere, quam errorem agnoscere malunt. Mihi autem pari semper reatu digni visi sunt, tam qui crasso & rustico modo clava lignea patientes trucidant, quam qui fallaci remedio sensim ac lento quodam gradu ad tumulum eosdem deducunt.

deducunt. Sicuti ergo facillimum est, in hoc *imposturae* genus incidere & aegrotantem & medicum, si, post exhibitam unam vel alteram dosin *corticis* paroxysmum febrilem conticuisse, nec statim tamen monstri quippiam secutum esse, uterque observet: Ita pari facilitate uterque eludere illud posset, si, paroxysmum quidem suppressum, pristinum tamen patientis vigorem cum plerarumq; functionum vitalium alacritate non reversum esse, uterque agnosceret debitaque animi attentione perpenderet.

§. II.

Interim cum medicus versetur circa rem pretiosissimam, vitae scilicet ac sanitatis conservationem amissaeq; restitutionem, omnis ei opera impendenda est, ne vel famae & existimationi vel conscientiae suae indelebilem maculam inurat: Ubi cynosurae instar hanc semper regulam sibi commendatam habere debet, ne medicamentum tutius minusq; cognita notioribus praeferat. Quam si sollicitè ubiq; observet, ab hoc *imposturae* genere, de quo hic agere suscepimus, facile tutum sese praestabit.

§. III.

Missis vero hac vice iis, quae de Patria variisq; quibus *cortex Peruvianus* diversis temporibus expositus fuit, fatis alii recensere solent, his, inquam, quae transcribere huc non placet, missis, in eo tantum noster occupabitur labor, ut disquiramus, an, quae haecenus a permultis vindicata ipsi fuit, virtutem *specificam antifebrilem*, qua cujusvis generis febres, imprimis vero intermittentes, non quidem supprimantur & ad tempus
suspensa

suspendantur vel quocunque furo pallientur, sed radicitus ac fundamentaliter tollantur, ita ut iisdem percuratis nulla prava consecutaria relinquantur, sed plena potius euphoria in illis observetur, vere mereatur, & an proinde tacitae cujusdam invidiae jure insimulentur Indi, quod summo olim studio cavisse dicuntur, ne exoticum simplex suis unquam regionibus efferretur? An vero, quod nobis probabilius esse videtur, causam potius sibi gratulandi haberent Europaei, si damno suo id nunquam ipsis innotuisset, sed aeterna potius oblivione sepultum mansisset, aut saltem providos magis in usus ab ipsis conversum fuisset? Nos, ratione pariter atque experientia subnixa pro posteriore militare sententia tanto minus dubitamus, quanto certius convicti sumus, corticem Peruvianum esse medicinam dolosam atque fallacem, quae mel in ore, fel in corde habet, i. e. quae veloxi quidem paroxysmorum febrilium suppressione aegrotantibus aequae ac medicis ablandiatur & fructum faciat, sed damnosos sanitatiq; ac vitae summe, infensos in corpore fructus atque effectus relinquat, qui serius ocyus erumpentes & patientem gravissima saepiusque irreparabili clade adficiunt, & medicos ipsos, qui talia ne ominati quidem fuerant, pudore suffundunt.

§. IV.

Ast quid ego molior? Itane universali fere plerorumq; Practicorum experientiae impune contradicere licet? Anne novellae publicae quotidie ferme certiores nos reddunt, quanta in *Gallia, Italia* ac potissimum *Magna Britannia & Belgio* miracula & olim fecerit & hodieq; faciat

faciat *cortex Jesuiticus*? Irane ab omni fide aliena sunt, quae a popularibus nostris, *Germanis*, quorum alias dexteritas, candor, fides, ingenuitas aliaeque cum his complicatae virtutes satis perspectae sunt, nobis enarrantur de numerosis febricitantibus, solo ejus usu restitutis? An credibile est, vel *dolose* vel *aurae popularis captandae gratia polychrestis, divini, berculei* remedium nomen ei tributum esse? Imo vero illae ipsae novellarum narrationes nos in ea sententia confirmant. Fateor, saepius relatum me legisse, febricitantes quosdam, statim ac *chinachinae*, ad quam, tanquam ad sacram quandam anchoram confugiunt illarum regionum medici, usi fuerant, febrim emanasse, sed non minus recordor, eosdem illos, exacto paucarum septimanarum spatio in eandem denuo incidisse: Cumque ad eam perdomandam ad idem remedium eodemque, quo prius, ritu recurrerint artifices, quid mirum, quod *recidivam* passi fuerint, donec, naturae activitate suppressa, schema mutaverit morbus, sensumque in *lentam* vel *hecticam* transierit febrim. Neque vero altisoni tituli, quibus medicamentum exornatur, ut aliter sentiamus, vel quicquam movere nos possunt, qui quippe, partim praeter omne meritum ipsi tribuuntur, partim litterali sensui vim faciunt, partim denique omnem facti veritatem evertunt. *Polychrestum* certe dici nequit, quia vix uni aegritudinum speciei, nempe febribus, nedum pluribus, tuto atque secure curandis sufficit. *Divinitatis* nullibi ulla leguntur vestigia, quia, quod in perniciem generis humani cedit, malo potius spiritui, si qua ejusdem hic efficacia esset, in acceptis referen-

referendum foret. Nec *herculeum* dicendum est, quod, hoste non omnino devicto, inducias tantum concedit eidem, ut vires novas fumendo tanto furiosius deinde adoriatur.

§. V.

*Ast mittamus *tropos*, & agamus serio! *Sydenhamius*, anglorum *Aesculapius*, tantam in *cortice Peruviano* collocavit fiduciam, ut *intermittentium omnium*, praecipue *quartanarum* dixerit *specificum*, quo sine suo potiri semper liceat Medico, *omni* licet *regimine* atque *diaeta* *susque deque habita*, & *sola tantum* *metodo*, *pulveri exhibendo debita*, *observata*. Magna, profecto atque portentosa promissa, quae, si eventus illis responderet, digna utique forent, quae templo *Apollinis* in aeternam rei memoriam aureis litteris inscriberentur! His non multum dissimilia, sed longe portentosiora sunt, quae de *antifebrili* suo *specifico* gloriatur *Kergerus*, qui nempe *Lectori* suo persuadere conatur, se per 14. annorum decursum ultra MILLE (nisi figura Rethorica, quod suspicor, subsit) mille, inquam, febricitantes sine *venae sectione*, sine *purgatione*, sine *sudoriferis*, sine *diureticis*, sine *alterantibus*, sine *corroborantibus*, sine *topicis* & si quid praeterea, unico fere medicamento (an *chinachinae* fuerit, callide reticetur) restituisse fertur, non curando, an febris sit *intermittens*, an *continua*, an *quotidiana*, an *tertiana*, nec expectata COCTIONE, nec habito respectu *sexus*, ne puerperis quidem exceptis, *aetatis*, *anni temporis* vel aliarum circumstantiarum, & quidem paucorum dierum spatio, sine *recidiva* aut alio aliquo *notabili in-*

commodo, nisi ubi aeger ipse per incontinentiam de novo paroxysmos provocaverit &c. Eheu! Quantum artificium! Ubi vix temperare nobis possumus, quin vernacula nostra exclamemus! *EWIG Schade, daß eine so vortreffliche Kunst mit seinem Meister hat müssen zu Grabe gehen!* Quare quaeso haeredes post fata tanti artificis non omnes excusserunt loculos, ut arcanum incomparabile in schedula forte consignatum detegerent posteritatisque commendarent? Cur tanta socordia tineis ac vermibus consumendam reliquere chartam usque adeo pretiosam nulloq; auro redimendam?

§. VI.

Fucus scil. est, quo credulis imponi solet ab iis, qui *Machiavellico* medico patrocinantur. Proinde diserte enunciamus: *Corticem Peruvianum nulli febrium, sive intermittentes fuerint, sive continuas, competere, imo potius earundem indoli contrarium esse.* Quod ita probat: *Febris in genere aestimata nihil aliud est, quam conatus naturae, quo materiam febrilem, quantitate vel qualitate peccantem, in aegri salutem, ex corpore eliminare adnititur, idque vel sub forma insensibilis transpirationis vel sudorum manifestorum, vel crassiori modo per vomitum, diarrhoeam, diuresin, eruptionem exanthematum, variisque aliis modis procolatoriorum varietate, quorum ope excretiones tales suscipiuntur.* Si ergo, quod *Sydenhamius* ipse non diffiretur, febris est tale naturae instrumentum, quo purum ab impuro per quendam *fermentationis* seu *de-spumationis* modum, seu, ut veteres loqui amabant, *materiae*

materiae febrilis *coctionem* secernitur: Non sane adparet, quo modo de *cortice Peruviano* praedicari queat, illo vel unicam saltem febrim solide, i. e. fundamentaliter aut radicaliter, & quidem, quod maxime *παράδοξον*, citra ullam sensibilem evacuationem, curari posse. Imo quidam illorum *quinquinae* admiratorum ulterius progressi, catarticonum ipsiusque venae sectionis usum ideo dissuadent, quod, utraque evacuatione ipsam corporis oeconomiam labefactari sicque vim pulveris *febrisfugi* infringi vel penitus evanescere atque perire credunt: Cum longe probabilius sit, eo nocentiorum esse ejusdem effectum, quo magis evacuantia illa tam universalialia quam particularia neglecta vel susque deque habita fuerint.

§. VII.

Progredimur a *genere* ad *speciem*. Inter has autem febrium species nulla est, cui *cortex Peruvianus* plus fuci faciat, quam *peruvianum*, eaque tam *simplex* quam *duplicata* ac *triplicata*, in quibus tamen omnibus, quantacunque etiam pertinacia sese gerant, cicurandis ac perdomandis summum ac ferme divinum adferre sublevamen, bona fide creditur ab iis, qui *specificam* eidem efficaciam adscribunt. At vero, cum quotidianae observationis sit, nullam talium febrium salutariter terminari, nisi sensibilis quaedam excretio sive per vomitum, sive per diarrhoeam, sive per diuresin sive per diaphoresin aut quamvis aliam, febris hujus generis proportionatam evacuationem contigerit; Pronum est, inde colligere: Quod, cum neutrum horum praestet

praestet praedictus *cortex*, imo, secundum Praeconum suorum sententiam ne praestare quidem possit, nedum debeat, solidum inde auxilium non fit expectandum. Praeterea vero ex propria confessione convinci facile possunt, quod ne ipsi quidem solidum quoddam subsidium in exotico hoc antifebrili quaerant; Cum liberaliter concedant, aliis etiam antifebrilibus, v. g. arcano duplicato, salibus absinthii, cardui benedicti & centaurei minoris, tartaro vitriolato aliisque talibus, febres tertianas percurari posse: Proinde sana ratio dictitat, illud utique remedium, quod altero securius & solidius, i. e. fundamentaliter magis ac radicaliter febrim extirpat, alteri, quod eandem tantum supprimit, vel paroxysmum unum aut alterum ad tempus suspendit, anteponendum esse. Quam effectuum diversitatem exinde satis agnoscere licet, quod post febres tales, usu *chinae de china* suppressas nulla plenaria *euphoria* patientium subsequatur, qualem tamen in iis conspiciamus, qui per legitimam materiae febrilis praeparationem, absterfionem & subsecutam deinde evacuationem restituti fuere.

§. VIII.

Evidentior est *impositura corticis Peruviani* in curatione *februm quartanarum*, quarum fomes non primas tantum vias, ut in *tertianis*, occupavit, sed plane per *viscera hypochondriaca*, *hepar* inprimis & *lienem* est diffusus; Quae, uti rarissime per se oriuntur: Ita longe frequentius aliis adfectibus, inprimis *febris tertianis intempestive suppressis* succedunt. Undecunque, vero

vero ortae fuerint, certum tamen est, per continuatum *chinae chinae* usum hypochondria insolentius constringi infarctusque in visceribus ibidem sitis reddi pertinaciores: Unde non debent non adfectus *oedematoso-bydropici*, vel, pro subjectorum indole ac diversitate, *scirrhusi* ac *hectico-tabidi* sequi; Quorum omnium pertinax ac refractarius genius neminem Practicorum latere potest. Neq; vero, ad id confirmandum, alienis opus est testimoniis, cum ipsi *corticis Peruviani* propugnatores, ex quibus solum *Sydenhamium* allegasse sufficiat, sponte fateantur, *quartanis* eundem non concedere, cum illam non tam debellet, quam inducias tantum concedat; Quod si vero deinde recrudescat, haud sane segnius, quam prius, patientem lacerare, idem largiatur. Quid autem inde jam lucratus est aeger? An forte interea temporis vires ejus denuo collectae, ut novum febris insultum tanto facilius sustinere queat? Vel, annon, jure potius metuendum, ne infarctus viscerum redantur *portinaciores*, eoque ipso malum insuperabilius? Sic utique videtur; Atque adeo concludimus, per meras *imposturas* agere corticem, quicquid agit.

§. IX.

Quod si autem *intermittentes simplices*, tam *tertianae* quam *quartanae*, intempestivum *remedii insidiosi* usum, non tantum non ferant, sed potius graviter inde offendantur suoque in decursu turbentur: Quanto certius hoc metuendum est in *duplicatis* ac *triplicatis*, quarum paroxysmi ultra solitum morem & ordinem ideo repetuntur, quod materia, propter quam suscipiuntur,

propiores corpori noxam comminatur, vel visceribus subinde jam actu intulit; Cum sua natura non modo durabiles, sed & in *chronicos* alios *scirrhusos* & *hecticos* affectus sint proniores.

§. X.

Atque pravi ejusmodi effectus eo praesentius succedunt, quo magis *intermittentes* tales ad indolem *continuarum* inclinaverint: Unde temeritatem illorum Practicorum non satis mirari possumus, qui multo latius vim *febrifugi Peruviani* patere putant, atque adeo ad ipsas plane *continuas* extendere illam nulli verentur, quorum tamen cautiore non ad omnes promiscue, sed ad *continuas* tantum *periodicas*, ex *continua* & *intermittente compositas* eandem restringunt. Quicquid vero sit, *neutram* harum *corticis* usum ferre posse, censerem; Non *illas*: Quia, cum in febribus istis subigendis & superandis duplicem *Natura* intentionem habeat, *alteram*, qua materiam febrilem per humorum massam oberrantem per habitum cutis porosum subtilis evaporationis forma, *alteram* vero, qua eandem ex primis viis crassiori ac sensibiliore modo evacuare conatur, tales vero excretiones per usum *chinae* non modo efficaciter impediuntur, sed & noxiae materiae in corpore retineantur, fieri haud raro solet, ut, quae antea *benignam* prae se ferebant *indolem*, nunc *malignam* induant. Nec *has*, nempe *continuas*, usum *corticis* ferre putaverim, quomodocunque restringatur: Quia hujus generis febres raro aliter, quam per *diaphoresin*, vel *diuresin* vel subinde etiam per *haemorrhagias* *narium* solvun-

solvuntur; Quas excretiones cunctas *cortex chinae* potius confundit, quam promovet.

§. XI.

Ad alias febrium species vim *Peruviani remedii* extendere vix audent, qui acriter alias partes ejus tumentur. At vero reperiuntur, quos non pudet, in *passione hypochondriaca* virorum & *hysterica* mulierum plane miraculosam eidem efficaciam adscribere; Quos nihil aliud fefellisse videtur, quam perversus theoreticus, quem de natura horum pathematum sibi formarunt, conceptus. Cum autem in utroque hoc malo spasmodicis omnia gerantur, illique ad resolvendum sanguinem spissum, versus viscera hypochondriaca copiosius congestum respectent, atque adeo in masculino sexu cum *haemorrhoidali*, in foeminino vero cum *menstruali negotio* manifestum nexum alant: Non sane adparet, quomodo *cortex chinae* vel in infarctibus, circa V. P. ejusque ramificationes necesse dissolvendis, vel spisso minusque mobili sanguine suo in progressu promovendo, vel spasticis viscerum stricturis commoderandis quicquam memoratu dignum, nedum miracula praestare possit, cum, quicquid operatur, adstringendo operetur, eoque intuitu plus noceat, quam proficit, nisi forte dicere placeat, tonum fibrarum vasorumque sanguineorum, quae diuturna sanguinis stasi admodum dilatata atque hinc suo in tono debilitata fuere, paulisper restitui; Quem tamen effectum ex martialibus, post staseos discussionem prudenter adhibitis, longe securius ac promptius, quam ex *cortice chinae* praestolari nobis possumus.

§. XII.

§. XII.

Ex quibus omnibus, quam infide quamque infidiose in curandis febribus aliisque adfectibus sese gerat *cortex Peruvianus*, liquido adparet. Neque vero hujus generis fallaciae indagatu sunt usque adeo difficiles, cum patiens, quid suo in corpore factum fuerit, prompte satis vel saltem ex intervallo non valde longo persentiscere possit; Prudentem vero medicum non deceat, temporariae ac transitoriae mutationi, quam post exhibitam *chinamchinae* observavit, plenam statim fidem adhibere. Sed longe manifestius sese prodet *impostura*, si ad pravos effectus, quos ut plurimum post se relinquit, attento animo respicere placeat.

§. XIII.

Inter illos primo loco commemoramus, quod ne ipsis quidem *Peruviani antifebrilis* Patronis diffidentibus, *recidivas* pariat. Quae vero causa est, quod *febres intermittentes, tertianae* pariter ac *quartanae* praedicto remedio intempestive ac praemature suppressae revertantur? Nulla certe alia, quam quod materia febrilis nec sufficienter praeparata nec post factam ejusdem digestionem, debite corpore ejecta fuerit: Unde Natura, a nemine licet edocta, fructuosius corpori suo consultura, erroremque ab artifice commissum correctura febrim revocat, eoque ipso damnum, oeconomiae vitali imminens praeoccupare, vel, si possibile, avertere studet: Ad quam spontaneam paroxysmorum febrilium revocationem si sollicito attenderet talis artifex, fieri vix posse crediderim, ut ejusdem

ejusdem propositi nihilominus tenax, ad idem denuo subsidium confugere queat; Nisi dedita opera Naturam enervare suisque armis spoliare praesumat, quibus alioquin, si, sibi relicta, nec aliunde turbata, rite usa fuisset, corpus ab imminente vel saltem in futurum metuendo damno & labe praeservare ac defendere efficaciter utique potuisset.

§. XIV.

Quod si quis autem, salubribus hisce Naturae monitis susque deque habitis, *mendaci ac doloſo remedio* semel atque iterum *imponi* sibi passus est, is deinde, rebus aegrotantium talium in deterius vergentibus, non modo nullam facti sui solidam excusationem proferre potest. sed &, quicquid funesti effectus in illos redundavit, sibi soli imputare debet. Sequuntur autem post febres tales, nulla praevia corporis *therapeutica praeparatione* suppressas, haud raro oedemata pedum admodum refractaria ac vix ulla deinceps arte, superabilia: Quae licet prudentiores omnes pro *productis artis*, qualia revera sunt, agnoscant, ipsis tamen patientibus, quo omnem a se culpam eo tutius amoliantur, artifices tales, auctoritatis praejudicio occaecati vel errorem commissum quocunque velo palliare conantes persuadere non verentur: Die Krankheit (das Fieber) ziehe sich zu denen Füßen hinaus: Cum horum simile quippiam in iis, qui *methodo naturae aemula*, i. e. per materiae febrilis debitam correctionem & subjunctam deinde evacuationem restituti fuerunt, nunquam observare liceat.

§. XV.

Haec *pedum oedemata*, quae febres in primo sui ortu, non praemissis praemittendis, per *chinamchinae* suppressae inque prima quasi herba suffocatae, pedissequa habent, ut plurimum pmoeria sua latius extendunt, atque, praeter universalem corporis *habitum cachecticum & leucophlegmaticum*, quem comitem habent, in statum *anasarcodem* vel *asciticum* miseros tales patientes praecipitant, ex quo salvos & incolumes emergere illos posse, tanto minor spes adfulget, quo minus de *febri artificialiter restituenda*, ceu solo ac solido pravorum vel funestorum confectariorum evitandorum subsidio consilia ab iis agitantur, quorum intellectus praejudicatarum opinionum nebulis est obfuscatus.

§. XVI.

Uti vero, qui *serosioris phlegmaticae* vel *sanguineae* constitutionis sunt, hujus generis mala *oedematosa, cachectica, leucophlegmatica, anasarcodem* vel *ascitica* facilius prae aliis incurrunt: Ita in *lentas* vel *hecticas* magis incidunt, qui itrictiore corporis habitu gaudent, & vel *cholericis* vel *melancholicis* vel ex utrisque mixti temperamenti praedominium obtinuere. Vis enim *corticis Peruviani* adstrictoria non per *ventriculum* tantum & *intestina*, sed & latiore ambitu per *viscera hypochondriaca* sese diffundit, & in illis pertinaces primum *infarctus* & *oppletiones*, deinde *indurationes* & *scirrhus* gignit, quorum deinde vestigia *lentae* ac *hecticae* febres legunt.

§. XVII.

Illud quoque animadversione non est indignum, quod ipse *Sydenhamius*, qui tamen non uno scriptorum suorum

suorum loco *virtutes corticis antifebriles* laudibus haud vulgaribus extulit, inter prava, quae usus ejus subinde relinquit, confectaria, quandam *rheumatismi scorbutici speciem* retulerit; Id quod, qua ratione in corpore humano vivo fieri possit, a *prior*e aestimare haud difficile fuerit.

§. XVIII.

Alii non citra rationem conqueruntur, *corticem chinæ* in permultis *inappetentiam*, in aliis intolerabilem *ventriculi gravitatem* cum *cardialgicis anxietatibus* post se traxisse; Nec mirum: Sive enim ingratum medicamenti saporem, sive molem pulverum devorandorum, sive diuturnitatem temporis, quo usus ejusdem continuandus, consideraverimus, omnibus his respectibus facillimum est intelligere, *nauseam, inappetentiam & ventriculi gravitatem* cum dolore plus minus gravi aliaque incommoda oriri inde debere. Alii *febrium tertianarum* intempestivam per *chinam chinæ* suppressionem secutum fuisse *bulimum* animadverterunt.

§. XIX.

Auget suspicionem nostram, quam de infidis remedii hujus effectibus fovemus, illa quoque animadversio; Quod subjectis *cachecticis, leucophlegmaticis, hypochondriacis, hysteris &c.* haud raro post exhibitum *corticem* insequentes paroxysmi febriles exacerbati & aucti fuerint observati; Id quod inde dependet, quod natura vi *sensus vitalis*, quo gaudet, incitata violentius insurgat contra incongruum medicamen, cujus efficaciam noxiam vi quasi expugnare denuo conatur. Quorsum eximie facit observatio ab *Hoffmanno*

allegata de moniali quadam, quam ab intempestivo
corticis Peruviani usu in epilepsiam vidit.

§. XX.

Taceo, in quibusdam *intermittentium typum* plane
mutatum ac pessimo omine in *acutum & continuum* ver-
sum fuisse: Quo casu! omnis impetus in viscera par-
tesque interiores directus, *lentas & bellicas* haud raro
pedissequas habuit.

§. XXI.

Haec vero omnia, quae de pravis *corticis Peruvi-
ani* effectibus hucusque recensita sunt, innumeris a-
liorum Practicorum observationibus confirmari facile
possent, nisi verendum mihi esset, ne in campum spa-
tiosiore, quam arcti *Dissertationis* limites permit-
tunt, evagarer. Non possum tamen, quin *Friderici
Dekeri*, *Medicinae Practicae* quondam *Professoris Lugduno-
Batavi* observata, quae *Praxis clinica* ipsi subministra-
vit, huc transferam: Ingenue is fatetur, se post usum
hujus remedi in *quartanis* tam *simplicibus* quam *dupli-
cibus* atque *triplicibus* non unum eundemq; effectum,
in omnibus, sed in nonnullis *nauseam*, in quibusdam
vomitum, in aliis *ingentem sudorem*, in aliis *purgationem
per alvum*, in aliis vero *nullam notabilem mutationem* ob-
servasse; Additque, a febre jam liberatos quosdam
de *ventriculi tumore*, *praecordiorum anxietate*, *totius corpo-
ris gravitate*, nonnullos vero de *respiratione difficiliore*,
hos de *appetitu nullo*, illos de *abolito* vel *imminuto* con-
questos; Alios nil JAM mali sensisse; Plurimos post
quatuor vel quinque septimanas *recidivam*, & quidem
graviorem passos, imo *simplici*, jam *duplici* vel *triplici* ad-
flictos

flictos, vel qui *duplici* ac *triplici*, postea *simplici* fuisse correptos; Qui vero post assumptum corticem *diarrhoeam quasi* passi fuissent, & in quorum faecibus particulas *corticis*, materia quadam viscosa & tenaci pellicula obductas conspexit, hos omnes non modo a febre immunes vixisse, sed nec ullo praedictorum symptomatum vel incommodorum adfectos esse observavit. Quare ab eo tempore *corticem Kinkinae* nunquam solum, sed purgantibus permixtum prospero cum successu exhibuit.

§. XXII.

Cum itaque ex haecenus deductis abunde pateat, usu *Quinquinae* febres partim suo in successu turbari, partim alium in typum converti, partim vero simpliciter tantum cohiberi ac supprimi; Consequitur inde: *Curationes febrium*, hoc remedio institutas, esse tantum *palliativas*. Et utinam mere *palliativae* essent! Sic enim amaras numerosorum febricitantium, pessime inde mulctatorum quiritationes non exaudiremus; Quorum alii in viscerum *infarctus*, *oppletiones*, *stagnationes* & *stases* indeque inductas *indurationes* & *scirrhus*, alii in *oedemata*, *anasarcam* & *ascitem*, alii in *lentas* & *hecticas* innumeraque alia mala inciderunt. Suntq; hae *impossur*ae omnes ita crassae atque sensuales, ut ab omnibus ac singulis citra operosam investigationem deprehendi facile possint.

§. XXIII.

Neque vero jure ullo imputari nobis potest, quod eo ipso, dum pravos hosce, quos hucusq; longa serie enumeravimus, effectus *cortici chinae* ejusdemq;

efficaciae adstrictoriae vindicamus, *fallaciam causae ut causae* committamus: Quamvis enim inficias ire neq; possimus neque velimus, ejusmodi *fallacis* nostra in arte nihil esse frequentius: Nullus tamen praesenti in casu illis locus esse potest; Quia plerumq; hoc vegetabile simplex & sine aliorum additamentis exhiberi solet; Imo, secundum Patronorum suorum praecepta ac regulas ita exhiberi debet: Eo quod ab omni sesquipedali compositione non tantum magis, quam ullum aliud remedium, abhorreret, sed & dedita opera aliis antifebrilibus remediis permixtum, illam suam specificam efficaciam amplius non exerceret. Sicuti igitur laus, si quam mereretur, quaeque ex prospero remedii successu solummodo expectanda, maneret *corricem*: Ita omnia incommoda atque damna, quae peperit, citra *fallaciae* talis metum, ei soli in acceptis referenda sunt.

§. XXIV.

Reliquae circumstantiae & quatuor cautela, sub quibus *corticis Jesuitici* usum fautores ejus commendare solent, ita comparatae sunt, ut suspicionem nostram de ejusdem *impostura* magis magisq; confirment. Negant primum, alia, quam pulveris forma, propinandum esse hoc antifebrile, paucis forte exceptis, quibus, addita conserva rosarum rubrarum antiqua, electuarii forma non omnino displicet. Addunt deinde, majori saepiusque repetita in dosi exhibendum esse, si quid effatu dignum praestare debeat. *Jacobus Sponius* auctor est suae forae, ut, si cum pertinaciori febris res esset medico, ad integram unciam imo amplius remedii

medii dosin augeret: Idem tamen simul, qui Viri candor est, fassus, se, omnibus licet cautionibus rite adhibitis, *recidivam* tamen impedire non potuisse: Unde iterata tandem experientia non melius modo sese edoceri, sed & hanc ingenuo Viro vere dignam confessionem sibi extorqueri passus est: *Inutile imo noxium esse, febris cursum inhibere, quamdiu in corpore humorum colluvies superstes sit, novam febrim excitare valens, eo graviorem, quod causa morifica augmentum ceperit aut alia symptomata febrile longe deteriora.* Deniq; ad pompam magis compositum esse, vel saltem *subtilem* quandam *vanitatem circulatoriam* redolere videtur monitum, de negligenda omni in percurandis febribus *prævia corporis præparatione*, de contemnendis *alterantibus, digerentibus, abstergentibus, emeticis, catarticis*, & si quod eorum aliud ab aliis necessarium vel saltem utile ac proficuum judicatum sit: Cum, si ad effectus, quos *pulvis chinae de china* tali in corpore post se relinquit, paulo attentiori animo respicere velint. negare non possint: I.) Damna inde resultantia eo præsentiora ac funestiora esse, quo impuriora fuere corpora, quibus *dolosum remedium* fuit oblatum. II.) Eo certius paroxysmum febrilem reversurum graviusque patientes multaturum, quo magis in principio suppressus, &, ut loqui amamus, in prima quasi herba suffocatus fuerit: Quia, quo impurior fuit corpus, in quod temere intrusus, eo quoque perniciosiora mala causari in illo debuit.

§. XXV.

Quare, qui antea pro *cortice Peruviano* tanquam pro aris & focis decertaverant, suis nunc & aliorum malis

malis prudentiores ac circumspēctiores facti, hoc modo usum ejus restringunt: In febribus scil. contumacioribus magisque rebellibus ad *quinquinam* prius accedendum non esse, quam cruditatibus ac impuritatibus mucidis vel quibuscunq; aliis a primis viis absterfis sublatisque viscerum infarctibus, a quibus fuere enatae: Quo proinde in casu neque *emetica* neq; *catartica*, praemissis nempe praemittendis, ipsis amplius displicent; Imo, quotienscunq; cum subiectis plethoricis illis res est, ne ab ipsa quidem venaesectione tantopere abhorrent. Jure enim metuunt, ne, excrementis primarum viarum retentis, & paroxysmo interea febrili consopito vel suppresso, is deinde vel majori impetu resurgat, vel febrim contumaciorem reddat, vel incommoda ac damna, feбри longe periculosiora post se relinquat. Jure, inquam, haec talia metuunt. Quare vero eadem circumspēctione prius usi non sunt, quam suspectum & insidiosum pulverem exhiberent? Cui ergo bono cautiones istae? Nec vomendum, nec purgandum, nec quicquam horum (quae ad evacuationem spectant) faciendum, sed curam statim a decantato antifebrili ordiendam esse. Sed sero sapiunt Phryges.

§. XXVI.

Interea, licet encomiastes tales convinci a *posteriori* facile possint, quam injurium in praecipuos actus vitales, secretorios inprimis & excretorios sit *specificum* hoc *antifebrile*, speciosis tamen subterfugiis non destituuntur, quibus malam causam suffulciant. Concedunt quidem, qui laudes ejus concelebrant, intempestivo

pestivo ejus usu praeter metum *recidivae*, multa alia partim incommoda partim manifesta damna in *oeconomia virali* excitari: Verum haec omnia *abusui*, non *provido ac legitimo usui* vindicanda esse adserunt; Errorem in eo tantum consistere autumant, quod plerique *amethodice* utantur *cortice chinae*, nempe, aliorum antifebrilium more, una vel altera hora *ante paroxysmum*; Id quod tamen fieri, non deceret: Cum venis eo tempore impuris humoribus turgentibus, impediri vix posset, quo minus *angustiis praecordialibus & pathematibus cardialgicis* vel *cardialgico-syncopticis* multisq; aliis praeter necessitatem solidamq; utilitatem exponerentur febricitantes. In eo namque singulare quippiam sibi vindicare *specificum* hoc *Peruvianum* opinantur, quod *diebus potius vacuis*, quam *versus paroxysmos*, aliorum antifebrilium ritu, exhiberi amet. Qua cautela rite observata, immunem ac liberum ab omnibus pravis confectariis fore patientem, confidenter audent polliceri. Verum, praeterquam quod magnifica haec promissa experientiae ubique non respondeant, sunt quoque talia adstringentia motusque vitales, ad utilem scopum directos, directe sistentia remedia *die vacuo* aequae nociva, ac *versus paroxysmos*: Quia natura eo tempore in materiae febrilis praeparatione est occupata, ut proximo paroxysmo eo expeditius evacuari valeat: Quam dum suo in opere turbat, motusq; vitales, quae efficacia impuritatum ex corpore proscribendarum instrumenta sunt, cohibet, artifice laute iterum *imponat*, necesse est.

§. XXVII.

Nec satisfacit ratio, quam allegare solent, qui a tempore *apixiae* potius, quam *versus paroxysmos* febrifugum *Peruvianum* propinandum, ac deinde singulis 4. vel 6. horis dosin ejusdem repetendam esse svadent: Nimirum ut, priusquam *ê foco suo erumpens fermentum febrile*, ut loqui amant, *partibus nervosis sese ingerere queat*, *virulentia ejus obimatur*,

datur, ipsique via ad fibrillas & nervos, quibus potissimum insensum esse soleat, praecludatur. Verum, praeterquam quod hoc ratiocinium falsae hypothese de fermentis sit superstructum, evidenter quoque probat, nihil omni suo molimine hic aliud agere medicum decantato hoc suo antifebrili, quam ut Naturae ejusque salutaribus conatibus, corpus quasi lustrandi & à suis impuritatibus liberandi, sese opponat. Quam eandem difficultatem optime jam dudum perspexit incomparabilis seculi nostri medicus, STAHLIUS, dum inquit: Cortex Chinae non in praesens tantum, sed de futuro gravia vel inducit, vel minatur incommoda, ea nempe ratione, si Naturae, aliquam saburræ, per motus febriles se & excretorios evacuare occupatae, inducta viscerum colatoriorum strictura, propositi sui successum irritum reddat.

§. XXVIII.

Objiciunt alii: Crebra tamen experientia constare, permultos, contumacibus ac rebellibus febribus diu afflictos, qui nullis aliis remediis liberari inde potuere, usu corticis chinae curatos & in integrum restitutos esse, & quidem, ut omnis imposturae metus eo citius mittatur, sine ullo febris recursum. Ad quam objectionem regerimus: Nos non negare, numerosos rebricitantes, tales nempe, de quibus hic sermo est, qui febribus diu jam conflictati, quique recepta inter Practicos methodo per alterantia pariter ac evacuantia tam universalialia quam particularia hactenus tractati fuere, usu antifebrilis hujus Peruviani perfecte, i. e. non modo citra recidivam, sed & alia prava consuetudine curatos esse: Sed credimus quoque, unumquemque hic facile nobis concessurum, materiam febrilem diuturnitate temporis maximam partem consumptam esse, solos vero motus febriles insolentius adhuc atque contumacius sese gerere, in quibus commoderandis & in ordinem redigendis aliquid utique, quod operae valeat pretium, praestare posse corticem chinae, nemo fuerit, qui in dubium temere vocaverit; Unde tali casu circa declinationem, materia

teria febrili consumta, ipfemet non tergiverfaret, in ufum eundem vocare. Speramus tamen, quemlibet iterum facile nobis largiturum, *corticem cafcariillae* non parem tantum, fed longe tutiorem hoc intuitu effectum effe praefitutum. Unde praelaudatus STAHLIUS de omnibus *specificis antifebrilibus* graviter pronunciare non dubitat: Irrita effe ac fruſtranea omnia, *nifi materiae correctioni ac debitae evacuationi PRIMARIO ſatisfaciant.* Unde infer: *Cortice Jeſuitico non ſolum opus non effe, ſed revera vix ipſi uſum effe, niſi quando motus febrilis nudus ac ſolus, conſumta jam dudum materia febrili, tandem cōhibendus eſt.*

§. XXIX.

Sunt denique, qui, ut omnem a ſuſpecto & vere *Jeſuitico modo ac more* operante culpam amoliantur, ejusque auctoritatem ſalvam atque incolumem ſervent, ex ipſis *principiis elementaribus*, quibus *corticem* conſtare arbitrantur, argumentum petere non verentur, ſua vero diſcordia, qua in diverſa omnes abeunt, malam ſtatim cauſſam produnt, dum alii manifeſtam *amaritiem*, cui *aromatici* quippiam & *balsamici* ſit permixtum, proindeq; vim diſſolventem, diſcutientem ac roborantem eidem adſcribunt, alii ex *ſale volatili, tenui & alcalino* agere illum exiſtimant, alii *principium ſulphureum anodyno-narcoticum*, alii *vim alexipharmacam* in eo quaerunt, & alii denique *tota ſua ſubſtantia* agere *corticem* autumant: Quae tamen variae ſibiq; mutuo valde diſſimiles explicandi rationes non aliam ob cauſſam excogitatae fuere, quam ut quilibet hypotheſi ſuae, quam de natura & origine februm fovet, eo melius adaptare illas poſſet. Neque vero cum quocunq; vel rationis vel experientiae adplauſu dici poteſt: *Corticem Peruvianum* agere ex *principio amaro, ſalino fixo*; Quia alias inde ſequi videretur, omnia mixta, quae amaritiem iſtam longe ſenſibilius linguae imprimunt, febres *indifferenter* proſtigare debere; Id quod tamen experientiae repugnat, etiamſi alias ſatis conſiſtet, *amara chronicis & intermitentibus febris*

febris nec inimica nec adversa esse. Multo minus dici potest, agere eundem ex *principio alcalino tenui volatili*; Quia tale nullo partim sensu sese prodit, partim vero longe eminentiori in gradu aliis in vegetabilibus reperitur, quibus tamen virtutem antifebrilem nemo hucusque vindicavit. Qui vero *virtutem alexipharmacam* in eo quaerunt, frustra *corticem chinae* opponunt *intermittentibus*, in quibus ordinarie nulla est *malignitas*, & consequenter nullo quoque *antidotali remedio* opus. Nec vero consentaneum est, reperiri in illo *principium sulphureum anodyno-narcoticum*; Cum nec admodum vaporosus sit cortex, nec, si quam maxime tale quid in eo lateret, febrium, quibus opponitur, indoli conveniret. Parum denique abest, quin illum agendi modum, quo *tota substantia effectum suum antifebrilem exercere* dicitur, ad *qualitates veterum occultas* referam. Et quid quaeso omni isto operoso scrutinio opus? Cum praeter levem amarorem nil nisi *terrestre, austerum & fortiter adstringens principium* sensus detegere possit; Id quod etiam sufficit, ut fraudulentos pariter atque nocivos effectus, quos in curatione *intermittentium* gignit, explicare inde queamus. Quae sola quoque ratio commovisse videtur Clariss. Helwigium, cur *corticem fraxini* cum *Peruviano* ratione virtutum exaequaverit, *Europaeum* scil. cum *Americano*, *stypticum* seu *adstringentem* cum alio aequae *styptico* ac *adstringente*: Quare etiam *corticem fraxini* pro *quina Europaea* habere nullus dubitat, certissime persuasus, eosdem in supprimendis febribus effectus inde esse expectandos, vel potius, si iisdem Practici vestigiis ac methodo inhaeserint, metuentes.

§. XXX.

Quae cum ita sese habeant, nemo, opinor, fuerit, qui jure nobis indignetur, quod *corticem Jesuiticum* (horreo nomen ominosum) *dolosam* atq; *noxiam* medicinam vocaverimus; Cum, teste multiplici experientia, nullam febrim *solide* ac *fundamentaliter* curet, sed suspendat tantum, cohibe-

cohibeat & ad tempus supprimat, atq; adeo vel recidivam pariat vel morbos alios, feбри longe deteriores ac funestiores post se relinquat, sicque, quicquid agit, per meras *imposturas* agat. Id Q. E. D.

§. XXXI.

Quamobrem omnes ingenuos atque cordatos Practicos, quibus aegrotantium suorum salus curae cordique est, serio hortamur atq; monemus, ut, quotiescunque sua in praxi occasionem nanciscuntur, *insidiosi remedii* vires atq; effectus magis magisque explorent omnemque operam navent, ut, detectis tandem fallaciis ac fraudibus ejusdem, a finibus artis quam longissime abarceatur. Quod si refractarii quidam, sive intra sive extra pomperia artis constituti fuerint, amicis persuasionibus aurem praebere recusarent, illi ceu legum divinarum ac humanarum contemtores publici severioribus poenis coërcendi forent. Illis vero, qui *gratuita Remedii dispensatione* opera charitatis & misericordiae exercere adfectant, in aurem dicendum esset, se, etiamsi omnem quicquam inde lucrandi suspensionem plene planeque a se fuerint amoliti, vix tamen meliori, imo potius eodem cum *Crispino* censu ac loco habendos esse, quem quippe coria suffuratum esse dicunt, ut calceos inde pararet, atque inter egenos postea distribueret.

Uti enim non sunt facienda *mala*, ut inde eveniant

bona: Sic nec facienda *bona*, ut inde eveniant *mala*. Sapienti sat.

F I N I S.

Thysien saß voller Wehmuth und ließ den Thränen freyen Lauff/
Und hub nach vielen Trauer-Klagen die Hände hoch gen Him-
mel auff!

Und sprach: so soll mein ächter Ruhm in kurzen gar zu Grunde
gehen.

Da ihn das Alter und die Zeit, vor längsten suchen zuerböhen?
Ja ja ich sehe schon das Ende: der Anbruch der Vergänglichkeit,
Zeigt mir bey diesem goldnen Leben den Anfang einer eisern Zeit!

J 727
G 295d

Der alten Aerzte kleiner Nest geht täglich mehr und mehr zu Grunde/
Da ich von neuen dieser Zeit nichts tröstliches zu hoffen habe/
Erfahrung giebt die besten Lehren und jeder Kluger stimmt mir bey/
Daß jetzt der wehrte Doctor-Zittel der Einfalt bester Decel sey.
Weiß Stax nur anderthalbes Jahr auf einer hohen Schul gewesen/
So muß man aus Barmherzigkeit das D. vor seine Nahmen lesen.
Garlepo, der die meiste Mühe bey Schraube-Gläsern zugebracht/
Wird endlich nach verfloßnen Zeiten zum größten Doctor selbst

Allein die Kunst zeigt den Verstand/ der Kirchhoff ihre Wunder,
Die wir in allem Ueberfluß bey vielen auff zu weisen haben.
Drauff hörte man den Schall der Fama, den sie aus der Trom-

pete stieß
Da durch Sie Schlesiens Betrübten und vieles Neden heimen hieß.
Sie sprach/ nun stell dein Trauren ein/ dort dort an Viadrinens

Grängen
Sucht ein von dir gebohrnes Kind Verlust und Freude zu ergänge.
Herr Galtke der Freund der Musen, der Krancken Aesculapius,
Den Frankfurt billig hoch verehren und seine Lehren preisen muß/
Giebt heut Herr Möllern einen Hutt vor sein Gelehrt und Kluges

Wissen/
Daran der Mißgunst falscher Zahn/ des Neides Thorheit schei-
tern müssen,
Herr Möllern, der durch Fleiß und Mühe sich einen Schatz zu we-

ge bracht/
Aus dem so viele Kunst und Weißheit mit rühmlicher Erfahrung
Daß man von seiner Redligkeit kan so viel Hehl und Wohlsahrt

hoffen
Als täglich an Thebesen in Hirschbergs Mauern eingetroffen.
Schweig/ sprach Elhsien zur Fama, nun fällt mein ganzer Kummer

hin
Und ich seh/ daß ich durch die Nachricht schon wieder völlig bey mir
bin.

Wohlan/ ich warte mit Verdruß ihm meine Liebe bald zu schencke/
Und vor sein herrliches Verdienst was angenehmes zuzulenden.

Christian Gottlieb Liebich, Goldb. Sil.
Philosoph, Studios,